

Vår dato
2016-05-31

Arkivnr
023/1-2016

Vår saksbehandler/referanse
Anne Kristoffersen

Deres dato
2016-04-19

Deres referanse
15/4335-

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
NO-0030 Oslo

Kommentarer til høring om gjennomføring av EUs tilgjengelighetsdirektiv i norsk rett

Vi viser til Barne- og likestillingsdepartementets brev om europakommisjonens forslag til direktiv om tilgjengelighet til varer og tjenester for personer med funksjonsnedsettelse. Standard Norge har noen kommentarer til høringen.

Om bruk av standarder og standardisering

Det fremgår av direktivforslaget at standarder vil ha en sentral betydning for gjennomføringen av sektorvise krav til produkter og tjenester som er spesifisert i direktivforslaget.

Bruk av anerkjente europeiske standarder for oppfyllelse av krav i regelverk er en metode som er brukt av Europakommisjonen siden 1980-tallet. Metoden er blitt brukt på en rekke produktområder og sikrer løsninger som er tjenlige både for næringsliv, myndigheter og andre interessenter. Standarder utvikles i åpne, konsensus baserte prosesser der alle interessentene kan delta og resultatet er løsninger som bygger på erfaring og beste praksis.

Europaparlamentets- og rådsforordning (EU) nr. 1025/2012 om europeisk standardisering regulerer samarbeidet mellom de europeiske standardiseringsorganisasjonene, nasjonale standardiseringsorganisasjoner, medlemstater og Europakommisjonen. Forordningen gir regler for fastsettelse av europeiske standarder og europeiske tekniske spesifikasjoner for produkter og tjenester som støtter Unionens regelverk og politikk. Forordningen er implementert i norsk rett.

Standard Norge er den eneste organisasjonen som kan utarbeide og fastsette Norsk Standard. Dette gjelder standarder utarbeidet i Norge, Europa eller øvrig internasjonalt. Norge, ved Standard Norge er som medlem i CEN, den europeiske standardiseringsorganisasjonen forpliktet til å implementere alle europeiske standarder og fastsette dem som Norsk Standard. Standard Norge har som Norges medlem av ISO, den globale standardiseringsorganisasjonen rett til å utgi disse som Norsk Standard ut fra en faglig og behovsmessig vurdering.

Standarder er kollektive goder som bidrar til systematisering i næringslivet og samfunnet. De effektiviserer og forenkler. Standarder utformes gjennom konsensusbaserte prosesser der alle relevante interessenter inviteres til å delta. Dette bidrar i stor grad til at standardene tas i bruk fordi partene har vært involvert i prosessene md å finne de riktige løsningene.

Om standardiseringsarbeid innenfor universell utforming

Standard Norge har ansvaret for CEN/CENELECs strategiske rådgivningsgruppe for universell utforming, SAGA (Strategic Advisory Group on Accessibility). SAGA følger opp mandater fra kommisjonen innenfor universell utforming og er ansvarlig for blant annet prioritering av standardiseringsområder der det er spesielt viktig at hensynet til universell utforming er ivarettatt.

SAGA har de siste årene vært sterkt involvert i arbeidet med tilgjengelighetsdirektivet. SAGA har i den sammenheng gitt innspill på hvordan standarder og standardisering kan bidra til at de overordnede målene for EUs politikk på dette området kan nås. Standard Norge har derfor god kjennskap til arbeidet med dette tilgjengelighetsdirektivet.

Europakommisjonen vil utstede en rekke standardiseringsmandater (standardisation requests) til de europeiske standardiseringsorganisasjonene, for utarbeidelse av europeiske standarder på området universell utforming. Dette for å sikre implementering av direktivet på en effektiv og systematisk måte. Gjennom arbeidet Standard Norge gjør på dette området og den rolle vi har gjennom SAGA kan vi sikre at norske interesser blir ivarettatt på en god måte.

De europeiske standardiseringsorganisasjonene arbeider i dag med en rekke standardiseringsprosjekter som skal understøtte standardiseringsmandater fra Europakommisjonen. Disse er M/376 offentlig innkjøp og IKT, M/420 offentlig innkjøp bebygd område og M/473 som gjelder SAGA-arbeidet.

Det er viktig at interessenter fra næringsliv, myndigheter, forskning og interesseorganisasjoner deltar både i det europeiske standardiseringsarbeidet og i de norske referansekomiteene slik at norske synspunkter kan ivaretas i det europeiske arbeidet.

Standardiseringsarbeid av betydning for direktivets virkeområde

Det eksisterer i dag en rekke internasjonale og nasjonale standarder som har betydning for direktivets virkeområde. De nasjonale standardene kan med fordel spilles inn som underlag for europeiske standarder (EN) som bidrag til EU tilgjengelighetsdirektiv. Det er i den sammenheng viktig at norske interessenter deltar aktivt både i det nasjonale og internasjonale standardiseringsarbeidet.

Når det gjelder de spesifikke områdene som direktivet peker på, vil Standard Norge nevne eksempler på relevante standarder og standardiseringsprosjekter.

- Minibanker og billettautomater: Eksempler på standarder er NS-EN 301549 *Tilgjengelighetskrav som er relevante for offentlige anskaffelser av IKT-produkter og tjenester i Europa* og NS 11022 *Universell utforming – Automater for allmenn bruk – Krav til fysisk utforming og brukerdialog*. Krav til billettautomater vil også inngå i tre norske standarder under utvikling innenfor universell utforming og persontransport (prNS 11031, prNS 11032 og prNS 11033).
- Datamaskiner og operativsystem: De viktigste gjeldende standarder i dag er NS-EN 301549 *Tilgjengelighetskrav som er relevante for offentlige anskaffelser av IKT-produkter og tjenester i Europa*, NS-ISO 40500 *Information technology – W3C Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0*.
- Telefoner og smarttelefoner: NS 11022 *Universell utforming – Automater for allmenn bruk – Krav til fysisk utforming og brukerdialog*. Spesifikke standarder bør utvikles.
- Telefontjenester og telefoniutstyr: NS 11022 *Universell utforming – Automater for allmenn bruk – Krav til fysisk utforming og brukerdialog*. Spesifikke standarder bør utvikles.
- Digitalt TV utstyr: Flere standarder er utviklet, men mangler krav til universell utforming. Krav til universell utforming bør inkorporeres i revisjoner av standardene.

- Audiovisuelle medietjenester: Flere standarder er utviklet, men mangler krav til universell utforming. Krav til universell utforming bør inkorporeres i revisjoner av standardene.
- Banktjenester: Det utvikles blant annet ny Norsk Standard prNS 11034 Universell utforming – Tjenester – Finanstjenester og tilgjengelighet.
- Transporttjenester, billettsystemer og innsjekkingsautomater: En rekke standarder, nevnt tidligere, som er under utvikling kan være relevante.
- eBøker og eHandel: prNS 11035 om detaljhandel kan være relevant.

Det er viktig at norske interesser får anledning til å påvirke utviklingen av nye standarder til støtte for målsettingene i EU-direktivet, Det må derfor sikres ressurser til at Standard Norge kan være en koordinator og pådriver for norske interesser på de områder som er omfattet av direktivet. Dette ikke minst siden så vel Norge som EU er bundet av målsettingene om universell utforming i FN-konvensjonen for rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne, og at norske interesser og synspunkter må komme med.

Standard Norge har ikke forutsetninger for å vurdere konsekvenser for gjennomføring av direktivet i norsk rett. Vi vil imidlertid påpeke det viktige arbeidet som gjøres i Europa med utvikling av felles europeiske standarder for å styrke det indre markedet. Utviklingen av standarder på tjenesteområdet har fått en framtrødende plass både i EUs nye indre markedsstrategi og gjennom den digitale markedsstrategien.

Standard Norge deltar gjerne i en videre dialog med departementet om hvordan bruk og utvikling av standarder best mulig kan brukes som grunnlag for de krav som dettes i det foreliggende tilgjengelighetsdirektivet.

Med hilsen
for Standard Norge

Anne Kristoffersen
akr@standard.no